

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-8234

Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om kalkning av sjöar och vattendrag;

NFS 2001:18

Utkom från trycket
den 30 november 2001

beslutade den 24 september och 26 oktober 2001.

Med stöd av 11 § förordningen (1982:840) om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag, samt 6 och 26 §§ förordningen (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer samt efter samråd med Kemikalieinspektionen föreskriver Naturvårdsverket följande och beslutar om följande allmänna råd.

Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter innehåller bestämmelser om planering och genomförande av kalkningsverksamhet, uppföljning av biologiska och kemiska effekter av denna verksamhet samt bestämmelser om försiktighetsmått och produktval.

2 § Definitioner:

Åtgärdsområde	ett planeringsområde för kalkningsåtgärder som omfattar ett avrinningsområde med målområden och åtgärdsobjekt.
Målområde	en sjö eller en vattendragssträcka, där utförd kalkning syftar till att uppfylla de uppföljningsbara biologiska och vattenkemiska målen.
Åtgärdsobjekt	en sjö, ett vattendrag eller en våtmark, där kalk avses spridas.
Uppföljningsbara mål	mätbart biologiskt eller vattenkemiskt mål som avses att uppnås efter kalkning.
Målpunkt	provpunkt eller provsträcka med koppling till ett uppföljningsbart mål.
Huvudman	mottagare av statsbidrag för åtgärder enligt förordning (1982:840) om statsbidrag till kalkning av sjöar och vattendrag.

3 § Ansvarsfördelning:

Länsstyrelsen skall planera och följa upp den kalkningsverksamhet som bedrivs i länet.

Huvudmannen skall planera och genomföra kalkningsåtgärderna inom respektive åtgärdsområde.

Länsstyrelsen och huvudmannen skall leverera underlag för varandras planering.

Planering

4 § Länsstyrelsen skall upprätta en länsomfattande åtgärdsplan till grund för planeringen av kalkningsverksamheten i länet. Planen skall innehålla en redovisning av försurningssituationen, åtgärdsområden, åtgärdsobjekt, motiv till kalkning, målområden, uppföljningsbara mål samt kalkmängder. Vid start av nya kalkningsprojekt skall en avvägning göras mellan åtgärdernas nytta och risken för skada eller olägenhet.

5 § Huvudmannen skall för varje målområde ange biologiska och vattenkemiska mål. Målen skall fastställas av länsstyrelsen.

6 § Huvudmannen skall utarbeta en kalkspridningsplan för varje åtgärdsområde. Planen skall utgöra underlag för kalkningsåtgärderna och innehålla en karta med förtydligande beskrivning. Planen skall fastställas av länsstyrelsen.

7 § Länsstyrelsen skall ansvara för att kalkningen avslutas när satta mål uppnås utan kalktillförsel.

Genomförande

8 § Kalkprodukt och kalkningsmetod skall väljas med utgångspunkt från hur målen kan uppnås med minsta negativa effekt på miljön. Vid valet av produkt och metod skall en avvägning göras mellan åtgärdens nytta och risken för skada eller olägenhet.

9 § Huvudmannen skall ansvara för kontroll av kalkdoserare.

Uppföljning

10 § Länsstyrelsen skall ansvara för uppföljning och utvärdering av biologiska och vattenkemiska mål.

11 § Huvudmannen skall årligen till länsstyrelsen redovisa uppgifter om genomförda kalkningsåtgärder inom respektive åtgärdsområde.

12 § Länsstyrelsen skall årligen till Naturvårdsverket redovisa kalkningsverksamhetens omfattning, inriktning och måluppfyllelse i länet.

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2002.

NATURVÅRDSVERKET

LARS-ERIK LILJELUND

Torbjörn Svenson
(*Vattenmiljöenheten*)

Allmänna råd

beslutade den 26 oktober 2001.

Planering

Till 4 §

Den länsomfattande åtgärdsplanen bör upprättas efter samråd med huvudmännen. Redovisningen bör ske i form av kartor med förklarande text.

Till 5 §

Med biologiskt mål för ett målområde avses förekomst av arter som indikerar att kalkningen nått avsedd kemisk och biologisk effekt.

Med vattenkemiskt mål för ett målområde avses riktvärden för parametrar som indikerar att kalkningen har nått avsedd kemisk effekt.

Målen bör differentieras beroende av toleransgränser för försurningskänslig fauna som förekommer eller som naturligt har förekommit inom målområdet. Mål för pH bör i förekommande fall anges med oorganiskt aluminium som stödparameter. Dessutom bör riktvärde för högsta alkalinitet vid högflöde anges med syfte att undvika överkalkning.

Genomförande

Till 8 §

I första hand bör sjökalkning eller kalkning av tidigare kalkade våtmarker väljas.

I andra hand bör kalkning med doserare väljas.

I sista hand kan kalkning av tidigare ej kalkade våtmarker väljas.

Våtmarker som har höga eller mycket höga naturvärden bör dock inte kalkas. Med detta avses våtmarker som har bedömts som klass 1 eller 2 i Naturvårdsverkets våtmarksinventering, VMI (SNV PM 1680) eller andra våtmarker som länsstyrelsen bedömt ha höga eller mycket höga naturvärden.

Vid våtmarkskalkning bör dammande kalkprodukter inte användas.

Kalkdosereare bör vara utrustade med teknik där vattenflödet automatiskt styr kalkdoseringen samt med i övrigt tillfredsställande teknik för att säkerställa utdosering av kalk.

Doseraren bör vara försedd med driftlarm, som larmar om kalktillförseln till vattendraget upphör.

Till 9 §

Vid kalkning med doserare bör larm och driftorganisation anpassas till längsta tolererbara driftstopp.

Uppföljning

Till 10 §

Uppföljning och utvärdering bör utföras på ett sådant sätt och med sådana metoder att kvaliteten säkras.

Målpunkter bör placeras i den del av målområdet där förutsättningarna för måluppfyllelse är som sämst.

Prov för bedömning av vattenkemisk måluppfyllelse bör insamlas vid tidpunkt då förutsättningarna för måluppfyllelse bedöms vara sämst. För sjöar innebär det att prov bör tas vid minst ett tillfälle vid högflöde, direkt efter islossning. För vattendrag bör minst sex prov per år insamlas vid höga flöden.

Resultatet av effektuppföljningen bör levereras till nationell datavärd där sådan finns utsedd.

Till 11 §

Huvudmannens redovisning av genomförda kalkningsåtgärder bör ske enligt länsstyrelsens anvisningar.

Till 12 §

Länsstyrelsens redovisning av kalkningsverksamheten bör ske i form av nyckeltal och verksamhetsberättelse enligt Naturvårdsverkets anvisningar.